

VWG Nieuwsbrief 15 januari 2021

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Ten aanzien van de veranderingen van de Nieuwsbrief is besloten om een splitsing aan te brengen in de korte en langere berichten.

De korte berichten kunt u vanaf oktober lezen in de maandelijkse Nieuwsbrief die per mailbericht wordt toegezonden. De langere berichten worden rechtstreeks op de website geplaatst en alleen nog genoemd in de Nieuwsbrief.

VWG Bestuur:

Uit de bestuursvergadering van 15 januari 2021.

Het bestuur stelt een profielschets op voor een nieuwe voorzitter, tevens wordt er een Koersdocument opgesteld. Uitgangspunt voor het Koersdocument is: Continuïteit en Vernieuwing waarbij kwaliteit van onderzoek en presentatie hoog in het vaandel blijven staan. Nadat het Koersdocument door het bestuur is vastgesteld zal dit worden voorgelegd aan de Adviesraad, de drie hoogleraren en de redactie met het verzoek om opmerkingen te plaatsen. Op de eerstkomende ALV willen dit document voorleggen aan de leden.

ALV

Het voornemen bestaat om de ALV 2021 te houden voorafgaand aan het Lustrum symposium van VWG en SSF, de datum hiervoor moet nog worden vastgesteld.

Tegelijk bestaat dan het voornemen om de nieuwe voorzitter van de VWG aan u voor te stellen.

Door het aftreden van Bernadette Wösten na twee bestuurstermijnen is er een vacature voor een nieuw bestuurslid.

Graag zou het bestuur in contact willen komen met belangstellenden om tot het bestuur toe te treden. Het bestuur acht een bezetting met 6 bestuursleden wenselijk.

TWG

Dit jaar verschijnt er een themanummer over de Sint Elisabethsvloed (1421)

VWG data:

De eerstvolgende excursie is de Voorjaarsexcursie van donderdag 3 juni 2021.

Waterschap Rijn en IJssel is bereid gevonden om de datum van 4 juni van dit jaar naar 3 juni 2021 door te schuiven. Het onderwerp blijft actueel: aanvoer van water, droogte en bekenstelsel in de Achterhoek.

Ondanks alle maatregelen die momenteel van kracht zijn hopen we dat een bijeenkomst in juni weer tot de mogelijkheden zal behoren. Het kan zijn dat we de excursie vanuit een punt organiseren zonder verdere verplaatsingen, lezingen als te doen gebruikelijk, lunch en een wandeling. Uiteraard hopen wij net als ieder ander dat de beperkende maatregelen van dit jaar in het komende voorjaar opgeheven zullen zijn zodat een excursie weer tot de mogelijkheden behoort. Uiteraard houden we u op de hoogte met inachtneming van de ruimte die wordt geboden.

Vincent Erdin en Pieter Jan Hofman
Excursiecommissie

Website:

De vereniging heeft een website die te vinden is via de zoekterm:

Waterstaatsgeschiedenis.nl

Op de website zal een verwijzing worden opgenomen naar de hoogheemraad- en waterschappen en specifiek naar het beleid ten aanzien van Cultureel Erfgoed. Als er geen document digitaal beschikbaar is dan zal er een korte omschrijving worden opgenomen waaruit het cultureel erfgoed bestaat.

Binnen enkele weken zullen de voorgaande jaargangen van TWG weer zichtbaar worden gemaakt op de website. Er wordt ook een index op alle jaargangen beschikbaar gesteld zodat zoeken in TWG vereenvoudigd wordt.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

Op 14 januari heeft Minister Wiebes (Economische Zaken) het voorkeustracé bekend gemaakt van de aansluiting van een nog aan te leggen windturbinepark ten noorden van Schiermonnikoog op het stroomnet bij de Eemshaven. De kabel zal door de oostpunt van het eiland gaan, vervolgens door de Waddenzee en achter de dijk bij Molenrij door naar de Eemshaven. Door het vaststellen van het voorkeustracé worden er geen belemmerende ontwikkelingen meer toegestaan en blijft het tracé vrij.

Op 7 locaties langs de Groningse en Friese Waddenkust en op Texel worden zogenaamde klimaatbuffers aangelegd. Doel is om de schokkende effecten van de verandering van het klimaat zo natuurlijk mogelijk op te vangen. Twee projecten als voorbeeld: De Onlanden op de grens van Groningen en Drenthe.

Als vanaf 1985 is dit gebied geleidelijk aan onttrokken aan de landbouw. Hiervoor in de plaats kwam het omvormen naar cultuur, natuur, recreatie en waterberging. De Onlanden liggen vrijwel tegen de stad Groningen aan en vormen op die manier een natuurlijke een groen – blauwe overgang van stad naar ommeland.

Waterschap Hunze en Aa's (Veendam)

Het waterschap werkt momenteel aan het opnieuw laten meanderen van twee beken: Paardetangen (traject Buinen – Buinerveen) en de Ruiten Aa (traject Renneborg – Ter Walslage). Een derde project in de omgeving van Assen is in voorbereiding: Witterdiep. De overeenkomst is meer lengte door de beken te laten meanderen vergroot het waterbergend vermogen en kan worden aangewend in tijden van droogte maar kan ook de overtollige neerslag langer vasthouden.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

Rioolzand wordt deklaagd onder het asfalt. Het waterschap vangt jaarlijks 860 ton zand op in de verschillende RWZI's. Dat zand wordt nu naar Wolvega gebracht waar het verwerkt wordt

tot een nieuwe deklaag om onder het asfalt te gebruiken. Het hergebruik van rioolzand past in de circulaire manier van werken waarin „afval” een nieuwe grondstof is geworden.

Het nieuwe gemaal bij Giethoorn aan de Kanaaldijk is in gebruik genomen. Het vermogen van het gemaal is 150.000 liter per minuut. De vijzels verbrijzelen geen passerende vissen meer, er is een vispassage naast het gemaal aangelegd. Het water komt uit de Polder Giethoorn en wordt uitgeslagen op het kanaal Steenwijk – Beukers.

(afbeelding: waterschap DOD)

Waterschap Vechtstromen (Almelo)

Het waterschap gaat in de komende jaren alle 13 RWZI's ombouwen. Deze maand is er een begin gemaakt met de sloop van de RWZI in Vriezenveen

Begin deze maand werd er een kwabaal (zoetwater kabeljauw) in de Vecht gevangen. De kwabaal is gevangen, gewogen, gemeten en van een zendertje voorzien. Het zendertje moet het migratiegedrag van de vis in beeld brengen. Het gaat om een kieskeurige zoetwatervis die niet zomaar ergens naar toe zal zwemmen. Voor het waterschap een bewijs dat het water van de Vecht van goede kwaliteit is. In 2020 werden er ook al 14 kwabalen gevangen maar dit exemplaar is met 55 cm. veruit de grootste.

Bijdragen vastgesteld voor vier Innovatieprojecten.

Het waterschap heeft vorige week bijdragen toegekend aan vier innovatieve projecten:

- 1: verwijderen van medicijnresten uit het afvalwater op de Puutwaterfabriek in Emmen
- 2: Aanleg van klimaatpleinen in Twente (een voorstel van hogeschool Saxion)

3: Aanleg van kleine flexibele stuwen

4: Ontwikkelen van technieken om de Japanse duizendknoop te bestrijden

Waterschap Rivierenland (Tiel)

Het waterschap heeft de plannen bekend gemaakt voor de bouw van een nieuw boezemgemaal aan de oostzijde van Hardinxveld. Tegelijk met de bouw van het nieuwe gemaal zal er een nieuw kanaal worden aangelegd tussen de Giessen en de Beneden Merwede.

Hiermee vervangt het waterschap de lozing van het water bij Kinderdijk. In het watersysteem bij Kinderdijk zitten enkele flessenhalzen en ook bij een straffe westenwind is het lastig om het water op dit punt uit te slaan vanuit de Alblasserwaard. Om deze redenen is gekozen voor een nieuw minder windgevoelig punt bij Hardinxveld.

(Afbeelding: waterschap Rivierenland, het oude stoomgemaal van Steenenhoek)

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten)

Hoogheemraad Constantijn Jansen op de Haar is samen met Antoinet Looman (heemraad waterschap Rijn en IJssel) genomineerd voor de titel „Minister van de Nieuwe Economie”. Op 25 januari zal de uitslag bekend zijn wie zich de Minister van de Economie mag gaan noemen.

Deze minister moet het gezicht en aanspreekpunt worden om de gestelde klimaatdoelen 2030 te realiseren.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Heerhugowaard)

Op 1 januari is dijkgraaf Luc Kohsiek (1953) begonnen aan zijn derde ambtstermijn. Kohsiek is in 2009 als dijkgraaf begonnen.

(afbeelding: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier)

Het hoogheemraadschap heeft zich vorige maand aangesloten bij het Deltaplan Biodiversiteit. Hoogheemraad Saskia Borgers is verantwoordelijk portefeuillehouder. Gestreefd wordt naar meer diversiteit om het evenwicht te behouden

In 2018 begon het pact met 18 organisaties inmiddels zijn dat er 100 geworden. Natuurorganisaties, boeren, wetenschappers, bedrijven en banken hebben de handen ineengeslagen om te zoeken naar mogelijkheden om werk met werk te maken en daarbij de natuur te versterken. Voor Hollands Noorderkwartier is het werk in gebied van de Hondsbossche Duinen bij Petten een goed voorbeeld van een geslaagd project.

Hoogheemraadschap van Rijnland (Leiden)

Aanleg van een CO₂ negatief schiereiland in de Westeinderplassen. In de Westeinderplassen bij Aalsmeer – Leimuider wordt een schiereiland van 340 meter voor een bestaand eiland aangelegd waar meer CO₂ wordt geabsorbeerd dan uitgestoten. De gebruikte wilgentenen die onderwater zijn gebruikt houden CO₂ langdurig vast waardoor de waterkwaliteit zal in de plassen verbeteren.

Het hoogheemraadschap heeft 200 historische bekendmakingen in de periode 1646 – 1942 gedigitaliseerd en onlangs op de website geplaatst.

Onderstaan een voorbeeld van een dergelijke bekendmaking uit 1795

VRYHEID, GELYKHEID,
BROEDERSCHAP!

PUBLICATIE.

Hoogheemraaden van Rhy-
land, volgens het Decreet der Provisioneele Re-
presentanten van het Volk van Holland, van den
19. Augustus 1795. onderzoek moettende doen naar de
gehoudene Directie / en Verbeteringen maaken ten voor-
deele der Ingelanden, hebben goedgevonden / ten einde
daar aan te beter te voldoen / by deeze alle de Ingelan-
den van Rhyland te verzoeken / om aan hun / of wel
ter Secretarye van Rhyland, binnen veertien Dagen,
na Publicatie deezes / schriftelyk opgaave te doen van
zodanige Gebreeken en Abuizen, als zy in de gehou-
dene Directie waargenoomen en onderbonden hebben /
en tevens van alle die Verbeteringen / welke zy meenen
dat ten voordeele van Rhylands Ingelanden zouden
kunnen gemaakt worden.

Gedaan in 't Gemeenlandshuis van Rhyland binnest
Leyden, den 26. September 1795. *het eerste Jaar der
Bataafsche Vryheid.*

In kennisse van my

DIRK WORMER.

(afbeelding: Hoogheemraadschap van Rijnland)

Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Het hoogheemraadschap werkt in de Agnieseurt in Rotterdam samen met de gemeente, partners uit België en Engeland in SPONGE 2020 om de buurt toekomstbestendig tegen de hoeveelheid neerslag die periodiek wordt verwacht. De gemeente Rotterdam legt een ondergronds stelsel aan waardoor hemelwater sneller afgevoerd kan worden, daarnaast zoeken de negen samenwerkende partners naar meer mogelijkheden om overlast van water in het stedelijk gebied te voorkomen. Naast het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard werken het hoogheemraadschap van Delfland de gemeenten Leiden, Rotterdam, Westland en de Belgische gemeente Antwerpen mee.

Waterschap Hollandse Delta (Ridderkerk)

Het waterschap werkt aan een onderzoek naar de opbouw van de dijken in de Hedwigepolder (Zeeuws Vlaanderen). Deze dijken zijn niet langer noodzakelijk nu de polder teruggegeven wordt aan de natuur als compensatiemaatregel. Het wordt opnieuw een getijdengebied op de grens van Nederland en Vlaanderen.

Het onderzoek richt zich op dijken met een zandondergrond die dicht bij de zee zijn gelegen. Resultaten worden volgend jaar verwacht. De gedachte is dat dijken die opgebouwd zijn met getijdenzand in de dijkvoet sterker zijn. Dijken laten altijd een beetje water door „piping” in de Hedwigepolder wordt nu de mogelijkheid geboden om dat effect goed te onderzoeken.

Living Lab Hedwige - Prosper Polder en Waterbouwkundig Laboratorium Vlaanderen werken mee aan het onderzoek. Het onderzoek wordt in het kader van het HoogWaterBeschermsprogramma uitgevoerd. Voor dit onderzoek is 5 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Waterschap Aa en Maas ('s Hertogenbosch)

De verwachting is dat de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2022 in werking zal treden. Iedere gemeente is dan verplicht om een visie op de omgeving op en vast te stellen. Een waterschap heeft deze verplichting niet. Toch wil het waterschap behulpzaam zijn en heeft daarom het Waterverhaal van waterschap Aa en Maas opgesteld als leidraad bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Gemeenten kunnen aan de hand hiervan zien wat voor de afzonderlijke gemeenten van belang is om mee te nemen in de op te stellen visie. In de Omgevingswet wordt ook aandacht besteed aan Cultureel Erfgoed.

Werk aan het hoogveen Peelvenen – Leegveld. In samenwerking met de provincie wordt er gewerkt aan het behoud en herstel van een kwetsbaar hoogveen gebied bij Deurne. Hoogveengebieden zijn bijzonder en komen in Nederland nog maar op een paar plaatsen voor. Alle redenen om verdroging tegen te gaan en de gebieden te beschermen.

Waterschap Limburg (Roermond)

Bij werkzaamheden aan de waterbuffer Kruisdonk zijn enkele interessante archeologische vondsten gedaan. Het gaat om vondsten uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen. In overleg met de gemeenten Maastricht en Meerssen wordt er gewerkt aan de waterverbetering in de Kanjel en Gelei. De werklocatie werd al aangemerkt als archeologisch interessant omdat er bij werkzaamheden aan de rijksweg A – 2 ook vondsten zijn gedaan. De beken Gelei en Kanjel zijn van belang voor de waterhuishouding van enkele buitengoed Geul en Maas en stromen en hebben daardoor grote invloed op flora en fauna.

Het belang van het Winschoter Peil als waterpassing in de provincie Groningen, dit bericht moet worden uitgesteld. Reden is de sluiting van het archief in Groningen waar het archief over de Waterpassing van 1853 ter inzage ligt.

Het sleutelte voor het belang van het Winschoter Peil kon wel eens in Delft liggen.

Opnieuw moet dit bericht worden uitgesteld vanwege de sluiting van archiefinstellingen.

De Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis wil in de komende jaren aandacht besteden aan historische feiten die het vakgebied raken:

2021: Sint Elisabethsvloed (1421)
2022: Afsluiten van de Kromme Rijn (1122)
2022: De Haarlemmermeer viel droog (1852)
2022: De (Oude) Hollandse Waterlinie bestaat 350 jaar (1672)
2024: Volledige ingebruikname Blankenberg tunnel tussen de A-15 en A-20
2025: 1825 Overstroming langs de Zuiderzeekust (Land van Vollenhove)
2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926
2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

Data:

9 februari (opening onder voorbehoud)– 28 februari 2021: Stedelijk Museum Alkmaar: Ode aan het Landschap. In samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier laat het museum de tentoonstelling: „Weids” zien. HHNK heeft werken uit de eigen kunstcollectie ter beschikking gesteld. De blik door kunstenaars op het landschap tussen de 17^e en 21^e eeuw.

Ode aan het Landschap is het thema voor 2021 door het NBTC Holland Marketing (Nationaal Bureau Toerisme en Congressen).

Dit jaar bestaat de VWG 30 jaar en SSF 35 jaar. Bij het vorige lustrum (25 jaar VWG en 30 jaar SSF) is een gezamenlijk symposium gehouden op Fort Vechten bij Bunnik.

Een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van SSF en VWG is bezig om opnieuw een lustrumbijeenkomst/ symposium te organiseren.

De voorbereiding van dit lustrum dat in de Geertekerk in Utrecht zal worden gehouden is in handen van VWG en SSF, de datum is opnieuw uitgesteld in afwachting van een gunstig moment waarop grotere bijeenkomsten weer toegestaan zullen zijn. Als u zich al heeft aangemeld dan blijft die staan.

Via deze Nieuwsbrief zult u op de hoogte worden gehouden.

In 2021 wordt van 1 tot en met 4 september de European Association for Urban History in Antwerpen gehouden.

Oproep:

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: info@waterstaatsgeschiedenis.nl . Helaas komt het voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Ten aanzien van berichten en mededelingen:

De Nieuwsbrief verschijnt 1 x per maand, het streven is op of kort na de 15^e van de maand. Mocht u mededelingen willen laten opnemen dan is het prettig als u hier rekening mee wilt houden.

Berichten die u wilt aanleveren voor plaatsing op de website: berichten zullen (als er aanbod is) op vrijdag worden verzonden aan de webmaster.

Vincent Erdin
secretaris VWG
15 januari 2021